

VAMMAISNEUVOSTON TALOUSARVIOESITYKSET VUODELLE 2022

Vammaisneuvosto esittää, että seuraavat asiat nostetaan kehittämisen kohteeksi ja niille varataan rahaa vuoden 2022 talousarvioon.

Palvelut

1. Kuljetuspalvelujen pakkoyhdistelystä tulee luopua

Vammaisten kuljetuspalveluja järjestävää Kulkukeskusta ei ole saatu toimimaan palvelulupausten mukaisesti. Esimerkiksi puheluihin ei vastata, sovellus ei toimi ja taksia ei saa. Korona on rajoittanut vammaisten henkilöiden liikkumista ja näin myös kuljetuspalveluja on käytetty vähemmän. Toimimaton palvelu tuottaa jo itsessään ns. säästöjä, mutta ei saavuta perimmäistä tavoitettaan, joka on vammaisten yhdenvertainen liikkuminen.

Säästöjä tulee hakea kehittämällä palvelua ja kannustamalla käyttäjiä itse yhdistelemään kuljetuksia. Koronapandemian aikana ei yhdistelyjä voi suosia.

Esityksemme: Pakkoyhdistelyistä luovutaan.

Vastaajat: Logistiikka, HYTET

2. Digipalvelujen ulkopuolelle jäävien palvelut

Palvelujen digitalisaatio etenee vauhdikkaasti ja helpottaa monien kuntalaisten asiointia. Monien vammaisten ja pitkäaikaissairaiden tilanteet ovat kuitenkin monimutkaisia ja vaativat henkilökohtaista palvelua. Tilanteiden monimutkaisuuden lisäksi näillä henkilöillä on usein myös heikko taloudellinen tilanne, osaamispuutteita, merkittäviä toimintarajoitteita tai kaikkia näitä yhdessä, mikä rajoittaa mahdollisuuksia hyödyntää digipalveluja. Tarvitaan selkeitä toimintatapoja, joilla myös heidän asiansa hoidetaan tehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti. Julkiset palvelut on tarkoitettu kaikille.

Ehdotamme:

Kehitetään tehokkaat henkilökohtaisen palvelun prosessit heille, jotka eivät voi käyttää digipalveluja.

Vastaajat: Konsernihallinto (asiointi/tietohallinto), HYTET

3. Tiedottaminen

Vammaisneuvosto on jo useita vuosia nostanut esiin kuntalaisten tiedonsaannin ongelmat. Tiedottaminen ei tavoita kaikkia kuntalaisia ja osa ei saa tietoa edes omiin palveluihinsa liittyvistä muutoksista. Tiedottamista tulee kehittää toimivammaksi ja paremmin kaikkia kuntalaisia palvelevaksi.

Ehdotamme

- tiedottaminen tulee suunnitella käyttäjäryhmittäin
- tiedottaminen tulee toteuttaa monikanavaisesti netissä, paperilla jne.

Vastaajat: [Konsernihallinto](#), [HYTET](#)

4. Asumispalvelut

Vammaisten asumispalvelujen tarjontaa tulee lisätä, jotta käyttäjillä on mahdollisuus valita tarvettaan vastaava asumispaikka. Ongelmia aiheuttaa erityisesti, että tarjolla ei ole riittäviä palveluja ja riittävän kokoisia, ryhmäasumisessakin vähintään 25 m² tarjoavia asumispalveluja lähellä käyttäjän sosiaalista ympäristöä.

Ehdotamme: Asumispalvelujen monipuolista tarjontaa lisätään.

Vastaaja: [HYTET](#)

5. Henkilökohtainen apu

Korona-aikana avustajien saanti on heikentynyt kaikissa toteutumistavoissa. Riittävät avustajatunnit tulee turvata, koska käyttäjät eivät selviä ilman palvelua.

Ehdotamme:

- tukea avustajien rekrytointiin työnantajamallissa
- palveluntuottajien määrän kasvattamista palvelusetelimallissa esimerkiksi kilpailukykyisellä hinnoittelulla.
- ostopalvelujen lisäämistä sijais- ja muiden ongelmallisten tilanteiden varalle

Vastaaja: [HYTET](#)

6. Koronavaurioiden korjaaminen

Korona-aikana erityisesti vammaisten ja pitkäaikaissairaiden elämää rajoitettiin monin tavoin.

Harrastukset ja liikkuminen jäivät tauolle – fyysinen ja henkinen kunto joutuivat koviin. Vaurioiden korjaaminen edellyttää vammaisille ja pitkäaikaissairaille kaupungin järjestämiä liikuntapalveluja sekä esteettömiä ulkoliikuntapaikkoja ja ulkoliikuntavälineitä. Lisäksi tarvitaan vammaisten hyvinvointia ja jaksamista tukevia keskusteluryhmiä.

Ehdotamme:

- Hyvinvointia tukevia keskusteluryhmiä
- Terveysturvallisia liikuntaryhmiä vammautuneille.
Vastaus: Näitä liikuntaryhmiä on jo, mahdollisuuksien mukaan lisätään näitä.
- Vammaisiin ja pitkäaikaissairaisiin kohdistuneiden koronavaikutusten selvittämistä.
- Liikuntapaikkojen avoinnaoloajoista kohdennettuja aikoja koronan riskiryhmäläisille.
Esim. uimahalleihin 1 h / vrk riskiryhmäaika koko hallissa.
Vastaus: Järjestämme liikuntaryhmiä terveysturvallisesti ulkona, esim. ulkokuntosaleilla.
- Kokoontumistilojen avaamista sairaus- ja vammaisjärjestötoimintaan ensimmäisenä.
Vertaistuki on saatava pikaisesti käyntiin.
- Ulkoliikunnan järjestämistä koronan riskiryhmäläisille samalla lailla kuin nyt vanhuspuolella. Kaikki viisi suuraluetta ja kaksi kaupunkikeskusta (Kalajärvi ja Kauklahti) huomioitava.
Vastaus: Resurssien puitteissa.

Vastaajat: [Liikuntapalvelut, HYTET](#)

7. Esteettömyys

Esteettömyysohjelma annettiin päättyä v.2020, ilman selkeää suunnitelmaa jatkotoimista. Tavoitteellista esteettömyystyötä tarvitaan kuitenkin edelleen, koska esteettömyys ei toteudu ilman selkeää ohjausta ja valvontaa. On myös taloudellisesti kannattavaa, että tuetaan niin toimintarajoitteisten kuin vanhusten yhdenvertaisia mahdollisuuksia toimia aktiivisina kuntalaisina.

Ehdotamme:

- Espoo Tarinaan selkeät kirjaukset esteettömyystavoitteista ja toimialoille selkeät tehtävät ja mittarit tavoitteiden seuraamiseksi ja saavuttamiseksi.
- Käynnistetään tavoitteellinen esteettömyyden toimintatapauudistus kaikilla toimialoilla. Esteettömyys on huomioitava jokaisessa päätöksessä yhdenvertaisuuden takaamiseksi.
- Otetaan käyttöön negatiivinen tulospalkkio, jos toteutus ei ole esteetön. Suunnittelu-, kilpailutus- ja rakentamisketju sisältää liian monta ilman vastuuta olevaa aluetta ja lopputulos on liian usein esteellinen.
- Joka toimialalle esteettömyys- ja saavutettavuuskoulutusta
- Vuokratilojen ja ostopalveluiden soveltuvuus kaikille on taattava lainsäädännön mukaisesti (esimerkkinä esteellinen saapuminen Ison Omenan terveysasemalle ja ostopalvelu-terveysasemalle).

Vastaajat: [Konsernihallinto, HYTET](#)

Vammaisneuvoston toiminta

Vammaisneuvoston toiminnan turvaamiseen tulee varata riittävät resurssit.

Esitys 20 000 euroa

Perustelut:

Vammaisneuvoston perustoimintaa ovat kokoukset ja vammaisneuvoston järjestämät tilaisuudet sekä niihin liittyvät tarjoilut, tulkkaukset, avustajat ja tiedotus. Perustoimintaa

ovat myös vammaisneuvoston päätöksellä tapahtuva osallistuminen koulutuksiin ja seminaareihin sekä toimintasuunnitelmassa esitetyt tapahtumat ja toiminnot.

Oletettavaa on, että vuonna 2022 tapahtumat ja tilaisuudet, joihin vammaisneuvoston jäsenten on tärkeää osallistua, voidaan järjestää paikan päällä tai hybridinä, joten määrärahan varaaminen niihin on perustelua.

Vammaisneuvoston toiminnan mahdollistamiseksi, tulee selkeyttää määrärahojen käyttöön liittyvät prosessit, jotta Vammaisneuvoston toimintaan osoitetut määrärahat saadaan käyttöön.

Erityisesti tulee huomioida seuraavat osallisuutta tukevat korvaukset:

Vammaisneuvoston jäsenille tulee maksaa kulukorvaukset ja kokouspalkkiot kokouksista, joissa sen jäsenet edustavat vammaisneuvostoa (vammaisneuvoston tekemällä päätöksellä). Korvauksista ja palkkioista tulee sopia nimityksen yhteydessä.

Edustajalle ei tule aiheutua kustannuksia tai henkilökohtaisten palvelujen (tulkki, kuljetus tai avustaja) käyttöä ilman korvaavia palveluja.

Vammaisneuvoston toiminta poikkeaa lautakunnista siinä, että kaikki valmistelutyö tehdään järjestöedustajien voimin. Kattava osallisuus edellyttää työryhmien vetäjiltä merkittävää työmäärää, ja valmistelutyöhön osallistuvat vammaiset henkilöt käyttävät esim. myönnettyjä kuljetuspalvelumatkojaan vammaisneuvostotyöhön.

Työryhmien puheenjohtajille tulee maksaa kulukorvaukset ja kokouspalkkiot vammaisneuvoston työryhmien kokouksista. Vammaisneuvoston työryhmien jäsenille tulee maksaa kulukorvaukset osallistumisesta työryhmien kokouksiin ja esteettömyyskatselmuksiin. Tämä ei ole toteutunut vuonna 2021. Vammaisneuvosto pitää erittäin tärkeänä, että työryhmätyöskentelystä ei aiheudu kuluja osallistujille.

Vammaisneuvoston tiedotustoimintaan esitetään varattavaksi tarvittavat resurssit:

Vammaisneuvosto esittää, että sen tiedottamista tuetaan kaupungin henkilöresurssilla ja muilla menettelyillä.

Vastaaja: HYTET

Espoolaisten vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöjen järjestöavustukset

On erittäin tärkeää, että espoolaisten vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöjen toimintaa tuetaan ja toimintamahdollisuudet turvataan varaamalla avustuksiin riittävä rahoitus. Järjestöt tukevat jäsenistön hyvinvointia ja jaksamista monin vertaistuen keinoin. Korona on lisännyt monien vammaisten henkilöiden yksinäisyyttä ja tuen tarvetta. Koronan vuoksi järjestöt ovat joutuneet etsimään uusia keinoja jäsenistönsä hyvinvoinnin tukemiseen. Kaupunki on myös korostanut järjestöjen asemaa kaupungin kumppaneina, joten on tärkeää tukea toimintaa myös riittävin avustuksin.

Esitys 220 000 euroa Sairaus- ja vammaisjärjestöille

Sosiaali- ja terveyslautakunta avustaa v. 2021 sosiaalipalvelujen ja kansanterveystyön järjestöjä ja veteraanien kuntoutusta yhteensä 470 000 eurolla. Sairaus- ja vammaisjärjestöjen osuus siitä on 205 790,00 euroa.

Perustelut:

Espoossa toimii n. 60 vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöä. Vammaisneuvosto esittää määrärahaa, jonka ko. järjestöt ovat hakeneet ja katsoneet toiminnalleen tarpeelliseksi. Tämä määräraha tulee kohdentaa näille järjestöille, minkä lisäksi järjestöavustuksia jaetaan eläkeläisjärjestöille ja muille järjestöille.

Pitkäaikaissairaiden ja vammaisten järjestöt tuottavat toimintaa, joka tukee heikossa yhteiskunnallisessa asemassa olevien ihmisten voimavaroja sekä antavat tarpeellista neuvontaa ja mielenvirkistystä. Vertaistuki ja osallisuus aiheuttavat usein mm. suuria matkakuluja toteuttajilleen. Esimerkiksi liikuntarajoitteisille vertaistukihenkilöille taksikuluja.

Osa yhdistysten jäsenistä on digitalisaation myötä jääneet tiedonsaannin ulkopuolelle. Yhdistykset voivat avustuksen turvin tiedottaa jäsenistöään paperitiedotteilla, mikä tukee myös Espoon kaupungin tiedottamista. Kaupunki voisikin nykyistä enemmän hyödyntää myös yhdistyksiä tiedotuskanavana.

Korona on lisännyt digitaalisen osaamisen tarvetta niin jäsenistöllä kuin järjestäjillä. On tarvittu uusia tapoja tavoittaa jäseniä.

Vastaaja: [HYTET](#)

Näkövammaisten tiedonsaanti

Yhteiskunnan tuottamien palvelujen käyttö ja yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen edellyttää riittävää tiedonsaantia. Espoolaisten näkövammaisten tiedonsaanti voidaan toteuttaa vain kaupungin tarkoitukseen myöntämän tuen turvin.

Internet-sivuille tuotettavan materiaalin tulee olla tallennettuna sellaisiksi, että lukeminen on mahdollista käytettävissä olevilla lukuohjelmilla. Lisäksi sähköisten palvelujen tulee olla myös näkövammaisille käytettävissä tai niille tulee olla toimiva rinnakkaispalvelu.

Perustelut:

Yhteiskunnan tuottamien palvelujen käyttö ja yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen

edellyttää riittävää tiedonsaantia.

Espoolaisten näkövammaisten tiedonsaanti voidaan toteuttaa vain kaupungin tarkoitukseen myöntämän tuen turvin.

Näkövammaisten tiedonsaannista Espoossa on vastannut Espoon Seudun Näkövammaiset ry, jonka säännöllisen tiedotustoiminnan piirissä on noin 310 espoolaista näkövammaista. Väestön ikääntymisen myötä heikentyneestä näöstä kärsii yhä useampi ikääntyvä henkilö. Näön heikentyessä lukeminen vaikeutuu ja painetussa muodossa tuotetun tiedon hyödyntäminen estyy.

Internet-sivuille laitettavien materiaalien tulee olla tallennettuna sellaisiksi, että lukeminen on mahdollista käytettävissä olevilla lukuohjelmilla. Tekninen kehitys on johtanut siihen, että käytössä on jatkuvasti uusia versioita ohjelmista, jolloin myös lukuohjelmista tarvitaan jatkuvasti uusia versioita ja jopa tehokkaampia laitteita, aiheuttaen näin näkövammaisille suuria kuluja

Vastaaja: HYTET

Kuulovammaisten ja viittomakielisten tiedonsaanti

Viittomakielistä tiedottamista ajankohtaisista asioista ja palveluista kaupungin internet-sivuille tulee lisätä. Myös Espoon Viittomakieliset ry:n omaa tiedottamista viittomakielellä tulee tukea.

Puhelinpalveluille tulee saada rinnakkaisjärjestelmiä, niin että palvelut ovat saavutettavia myös puhevammaisille ja viittomakielisille henkilöille. Takaisinsoittojärjestelmän tekstiviestipalvelu tulee laajentaa kaikkiin takaisinsoittojärjestelmää käyttävien toimintoihin.

Perustelut:

Viittomakieli on kuurojen äidinkieli, jonka asema on tunnustettu myös perustuslaissa vähemmistökielenä. Viittomakieltä käyttävien kielellisiä oikeuksia turvaamaan on hyväksytty keväällä 2015 viittomakielilaki.

Pääkaupunkiseudun kaupungit tiedottavat viittomakielellä palveluistaan verkkosivustolla www.helsinginseutu.fi/viittomakieli. Viittomakielisten henkilöiden on kuitenkin tärkeä saada tietoa myös oman kotikaupunkinsa ajankohtaisista asioista. Yhdenvertainen tiedonsaantioikeus tulee toteutua myös Espoossa.

Puhelinpalveluihin perustuvilla järjestelmillä tulee luoda rinnakkaispalveluja, jotka mahdollistavat palvelujen saavutettavuuden myös viittomakielisille ja puhevammaisille henkilöille. Kaikkiin takaisinsoittojärjestelmällä toteutettaviin ajanvarauksiin on liitettävä mahdollisuus varata aika tekstiviestillä.

Vastaaja: HYTET

Vammaisneuvoston puolesta

Pirkko Kuusela
Vammaisneuvoston puheenjohtaja

Jakelu: Espoon kaupunki, kaikki toimialat
Valtuusto, valtuustoryhmät

Tiedoksi: Vammaisneuvosto